

JAARVERSLAG OVER 2007

De samenstelling van het Dagelijks Bestuur was eind 2007 als volgt:

	<u>DAGELIJKS BESTUUR</u>	<u>jaar van aftreden:</u>
Voorzitter:	ir. P.J.M. IJsselmuiden, e.i.	2008
Ondervoorzitter:	ir. J.H.M. Barwegen, w.i.	2007
Leden:	drs. P.M. van Roon	2010
	drs. R.F. Hendriksen, r.a.	2008
Secretaris/penningmeester:	mr. J.P. van den Berg	

Het Algemeen Bestuur was eind 2007 als volgt samengesteld:

Nederlandsche Maatschappij voor Nijverheid en Handel

mr. W.K. van Duren	Oegstgeest	2008
drs. R.F. Hendriksen, ra.	Wassenaar	2008
mevr. A.D.Th.M. van der Lof-de Groen	Almelo	2007

Koninklijk Instituut van Ingenieurs KIVI NIRIA

ir. J.H.M. Barwegen, w.i.	Blaricum	2007
ir. G. Calis, w.i.	Soest	2007
dr. ir. L.A.M. van Dongen, w.i.	Eindhoven	2010

Vereniging FME/CWM

de heer W.G.J. Ramacher	Apeldoorn	2008
drs. P.M. van Roon	's-Gravenhage	2010
ing. K.A. Deppe	Noordwijk	2011

ONRI / Organisatie van advies- en ingenieursbureaus

mr. ir. J.M. van Eck, w.i.	Leende	2007
vacature		
ir. P.J.M. IJsselmuiden, e.i.	Zoeterwoude	2008

Het Algemeen Bestuur had eind 2007 één vacature.

In 2007 zijn zevenendertig zaken aangebracht. Elf zaken werden ingetrokken terwijl vier zaken werden beëindigd omdat ondanks diverse aanmaningen betaling van de waarborgsom niet werd ontvangen.

Eind 2007 liepen nog twee zaken uit 2001, één zaak uit 2002, één zaak uit 2003, drie zaken uit 2005, twee zaken uit 2006 en zesentwintig zaken uit 2007. In totaal had de Raad eind 2007 derhalve vijfendertig zaken in behandeling.

In 2007 is in veertien zaken vonnis geweest. In twaalf gevallen betrof het een eindvonnis en in twee gevallen een tussenvonnis, waarin arbiters zich bevoegd verklaarden. De eindvonnissen zijn als volgt onder te verdelen: twee schikkingsvonnissen en tien gewone eindvonnissen. In één zaak werd een proces-verbaal van opneming opgemaakt.

In de veertien zaken waarin vonnis werd gewezen trad in vijf gevallen één arbiter op en traden in negen gevallen drie arbiters op.

Het jaar kon worden afgesloten met een positief resultaat van € 4.914,--.

Den Haag, september 2008

J.P. van den Berg

OVERZICHT VAN DE IN 2007 BEHANDELDE ZAKEN

1. VONNIS van 14 februari 2007, gedeponneerd 20 februari 2007
Zaaknummer: 05/24
Arbiter: mr. ir. J.M. van Eck

Ontvankelijkheid; storing technische installatie vleeskuikenstal; wanprestatie; vordering tot vergoeding van de schade; exoneratieclausule in algemene voorwaarden; causaal verband; reconventionele vordering.

B. heeft A. opdracht gegeven tot het installeren van onder meer een voerinstallatie, een drinkwaterinstallatie, een koelsysteem, een verwarmingsinstallatie en een alarminstallatie in een nieuw te bouwen vleeskuikenstal. Enkele jaren na afronding van de installatiewerkzaamheden is de stroom in de vleeskuikenstal uitgevallen. Als gevolg hiervan zijn de ventilatoren in de stal uitgeschakeld. In combinatie met de hoge buitentemperatuur en de nevel die vlak voor de stroomuitval in de stal was geblazen, zijn circa 19.000 kuikens door verstikking om het leven gekomen. Hierdoor is schade ontstaan. In de procedure heeft B. aanspraak gemaakt op vergoeding van deze schade door A. B. heeft in dit kader onder meer gesteld dat A. aansprakelijk is voor de schade doordat A. een nozzle van de vernevelingsinstallatie onjuist had afgesteld, waardoor er volgens B. kortsluiting is ontstaan. Daarnaast heeft A. volgens B. de alarminstallatie op onjuiste wijze aangesloten, waardoor B. een onjuiste alarmmelding heeft gekregen.

A. heeft zich op het standpunt gesteld dat B. in haar vordering niet-ontvankelijk moet worden verklaard omdat de vordering is ingesteld op naam van de maatschap en procesbevoegdheid volgens A. in beginsel slechts toekomt aan natuurlijke personen en rechtspersonen. Subsidiar betwist A. dat de kuikens zijn gestikt als gevolg van een voor rekening of risico van A. komende oorzaak. Meer subsidiar beroept A. zich op de in artikel 56 en 57 van de toepasselijke ALIB voorwaarden opgenomen exoneratieclausules. In reconventie vordert A. betaling van een tweetal facturen ten bedrage van € 176,12 inclusief BTW en € 337,36 inclusief BTW. Daarnaast stelt A. B. op grond van artikel 6:96 BW juncto 6:162 BW aansprakelijk voor de kosten van rechtsbijstand die volgens A. nodeloos door B. zijn veroorzaakt.

Ten aanzien van de ontvankelijkheid van B. overweegt arbiter dat uit de wetsgeschiedenis volgt dat indien ten behoeve van een maatschap een vordering in rechte wordt ingesteld en in de dagvaarding de naam van een maatschap wordt vermeld in plaats van de namen der afzonderlijke vennoten, de vordering niet tot niet-ontvankelijkheid kan leiden wanneer de betreffende maatschap op een voor derden duidelijk herkenbare wijze onder een bepaalde naam aan het rechtsverkeer deelneemt. Nu voor A. voldoende duidelijk is geweest dat de maatschap B. aan het rechtsverkeer heeft deelgenomen en nog steeds deelneemt, is arbiter van oordeel dat A. na ontvangst van de memorie van eis had

kunnen en moeten weten door wie de vordering tegen haar was ingesteld. Op grond hiervan is B. ontvankelijk in zijn vordering.

Met betrekking tot de ontstane schade is arbiter van oordeel dat B. onvoldoende aannemelijk heeft gemaakt dat A. de schade heeft veroorzaakt doordat zij een nozzle van een vernevelingsinstallatie onjuist heeft afgesteld. Wanneer dit immers het geval zou zijn geweest, dan had de stroomstoring zich waarschijnlijk al veel eerder voorgedaan. Voorts acht arbiter het onaannemelijk dat A. de alarminstallatie op onjuiste wijze zou hebben geïnstalleerd. Tijdens de opnemings alsmede tijdens de mondelinge behandeling is vast komen te staan dat het alarm wel degelijk is afgegaan. Dat B. de ernst van het alarm voorts onjuist heeft ingeschat, dient naar het oordeel van arbiter voor eigen rekening en risico van B. te komen. B. heeft derhalve naar het oordeel van arbiter onvoldoende aannemelijk gemaakt dat A. toerekenbaar tekort is geschoten in de aanleg van de technische installatie. Reeds op grond hiervan is A. niet aansprakelijk voor de ontstane schade in de vleeskuikenstal van B. Als gevolg hiervan wijst arbiter de vorderingen van B. af.

B. heeft de factuur van A. ad € 176,12 inclusief BTW niet betwist. Arbiter veroordeelt B. dan ook tot betaling van het voornoemde bedrag aan A. A. heeft over het bedrag van € 176,12 inclusief BTW wettelijke handelsrente gevorderd vanaf 7 oktober 2004 tot de dag de algehele voldoening. Arbiter is van oordeel dat aan de in artikel 6:119a BW gestelde voorwaarden voor de wettelijke handelsrente is voldaan, op grond waarvan arbiter voornoemde vordering van A. toewijst.

Met betrekking tot de in reconventie gevorderde betaling van het bedrag van € 337,36, is arbiter van oordeel dat uit de overgelegde stukken onvoldoende blijkt dat dit bedrag daadwerkelijk door A. bij B. in rekening is gebracht. Dit onderdeel van de door A. ingestelde reconventionele vordering wordt derhalve door arbiter afgewezen.

Nu B. overwegend in het ongelijk is gesteld acht arbiter het redelijk dat B. de arbitragekosten draagt en de kosten van juridische bijstand van A. vergoedt tot een bedrag van € 5.000,--.

2. VONNIS van 28 februari 2007, gedeponneerd 12 maart 2007

Zaaknummer: 05/27

Arbiters: ir. F.H. Saarberg, drs. R.F. Hendriksen R.A., A.P. van Eck

Overeenkomst tot leveren en monteren van een installatie; vordering tot betaling van onbetaald gebleven facturen; wanprestatie; verrekening; fatale termijn; verlenging levertijd ex art. VII lid 4 jo art. VI lid 2 FME-voorwaarden; exoneration ex art. XII FME-voorwaarden; contractuele rente ex art. X lid 4 FME-voorwaarden; in voorwaardelijke reconventie: schadevergoeding.

G. heeft in opdracht van F. onder meer geleverd en geïnstalleerd een doorlopoedercabine, een set poederspuitapparatuur, een kameroven en een hangbaantransporteur. G. maakt in conventie

aanspraak op voldoening van onbetaald gebleven facturen. Volgens F. heeft G. te laat geleverd, heeft de montage langer geduurd dan gepland en vertoonden de geleverde producten gebreken, als gevolg van welke wanprestatie van G. zij schade heeft geleden. In voorwaardelijke reconventie maakt F. aanspraak op schadevergoeding.

Arbiters gaan ervan uit dat de installatie voldoet aan dat wat partijen zijn overeengekomen omdat F. niet heeft weersproken de stelling van G. dat de installatie naar behoren functioneert en niet heeft aangetoond dat sprake is van het door haar gestelde functionaliteitsverlies.

Vaststaat dat vertraging is opgetreden in de levering van het transportsysteem en dat die vertraging de montage enigszins heeft vertraagd. Arbiters zijn van oordeel dat in de omstandigheden van het geval die vertraging G. niet kan worden tegengeworpen. Arbiters volgen F. niet in haar standpunt dat een fatale installatietermijn is overeengekomen. Niet is gebleken dat F. voorafgaand aan de opdrachtbevestiging haar belang bij een spoedige levering heeft benadrukt, althans niet in die zin dat het voor G. kenbaar noodzakelijk was dat de hele installatie zou worden geleverd en gemonteerd binnen een termijn van vier weken. Vaststaat dat de leverancier van G. het transportsysteem later heeft geleverd dan met G. overeengekomen. Op grond van het bepaalde in artikel VII lid 4 in samenhang gezien met artikel VI lid 2 van de FME-voorwaarden wordt de overeengekomen levertijd voor zover nodig verlengd indien buiten de schuld van de opdrachtnemer vertraging ontstaat doordat voor de uitvoering van het werk tijdig bestelde materialen niet tijdig worden geleverd. Naar het oordeel van arbiters deed die situatie zich voor en is het beroep van G. op de overeengekomen termijnverlenging naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid niet onaanvaardbaar.

Arbiters zijn van oordeel dat G. geen verwijt valt te maken voor vertragingen in de montagefase, behoudens voor zover de vertraging is veroorzaakt door gebreken in de begeleiding van G. van de montage en/of gebreken in de door G. geleverde zaken. Vaststaat dat F. eindverantwoordelijkheid droeg voor de montage, de voortgang en de uitvoering daarvan, en dat G. bij de montage alleen een ondersteunende rol had. Op grond van het over en weer aangevoerde, nemen arbiters aan dat de duur van de montage, naast de vertragingen in de levering van het transportsysteem, in belangrijke mate is bepaald door het gebrek aan kennis en ervaring bij F. en het feit dat F. ervoor heeft gekozen de montage niet uit te besteden. Naar het oordeel van arbiters heeft G. ook voor een deel bijgedragen aan de problemen bij de montage door fouten te maken bij de begeleiding van de montagewerkzaamheden. Daarmee is G. toerekenbaar tekortgeschoten in de nakoming van haar verplichtingen uit hoofde van de met F. gesloten overeenkomst en is zij aansprakelijk voor de daardoor veroorzaakte schade.

Arbiters zijn van oordeel dat G. niet voor het geheel van de door F. gevorderde schade een beroep kan doen op het in artikel XII van de FME-voorwaarden opgenomen exoneratiebeding. De exoneratie betekent in dit geval een volledige uitsluiting van aansprakelijkheid, terwijl G. een tamelijk ernstig verwijt kan worden gemaakt ten aanzien van de overeengekomen begeleiding van de montage. G.

heeft erkend dat haar hoofdmonteur niet alleen toezicht hield en de mensen van F. aanstuurde maar zelf ook werkzaamheden verrichtte en dat daardoor onnodige fouten zijn gemaakt bij de montage. Het gaat om een ernstige en vermijdbare tekortkoming van de hoofdmonteur van G. waarvan G., wegens het haar bekende gebrek aan kennis en ervaring bij F., had behoren te voorzien dat F. daardoor wezenlijke schade zou kunnen ondervinden. Anderzijds kon G. niet weten dat de schade een omvang zou krijgen als door F. gevorderd als gevolg van de kennelijk door F. erg krap op de installatie geplande productie. Ook staat de door F. gevorderde kostenopbrengstderiving in een duidelijk verder verwijderd en minder voorzienbaar verband met het G. te maken verwijt.

Arbiters zijn van oordeel dat de billijkheid het toekennen van een schadevergoeding van € 7.405,02 aan F. ten laste van G. eist; uitsluiting van aansprakelijkheid met betrekking tot dit bedrag is niet aanvaardbaar vanwege de onredelijke bezwarendheid daarvan, althans wegens strijd met de redelijkheid en billijkheid.

Arbiters wijzen het beroep van F. op verrekening toe tot het bedrag van € 7.405,02, wat betekent dat F. ten onrechte niet aan G. heeft voldaan een bedrag van € 14.045,92. Arbiters veroordelen F. tot voldoening van laatstgenoemd bedrag aan G.

Arbiters veroordelen F. op grond van het bepaalde in artikel X. lid 4 van de FME-voorwaarden tot voldoening van de contractuele rente over het onbetaald gebleven deel van de facturen van de G. vanaf de respectievelijke vervaldata daarvan.

Arbiters vinden het redelijk dat partijen ieder de helft van de arbitragekosten dragen en dat partijen ieder de eigen kosten van juridische bijstand dragen.

3. VONNIS van 12 maart 2007, gedeponeed 16 maart 2007
Zaaknummer: 06/10
Arbiter: dr. ir. W. van Vonno

Aannemingsovereenkomst; brandmeldinstallatie; meerwerk; aanspraak op bijbetaling ex § 29 lid 3 UAV; wettelijke handelsrente ex art. 6:119a BW.

S. heeft in opdracht van I. een brandmeldinstallatie geïnstalleerd. S. heeft ter zake onder meer aanspraak gemaakt op meerwerk. Deze aanspraak is in geschil.

Vaststaat dat de partijen zijn overeengekomen dat S. de werkzaamheden zou verrichten voor de aanneemsom van € 63.433,- exclusief btw. Naar het oordeel van arbiter kan S. voor de door haar verrichte werkzaamheden daarom in beginsel alleen aanspraak maken op betaling van de overeengekomen aanneemsom, tenzij de tijdens de uitvoering van het werk blijken de toestand verschilt van de zijdens I voor de inschrijving op het werk aangeduide toestand én die verschillen van

zodanige aard zijn dat de gevolgen daarvan redelijkerwijs niet voor rekening van S. horen te komen. Is een en ander het geval, dan heeft S. op grond van het bepaalde in § 29 lid 3 UAV jegens I. aanspraak op bijbetaling.

Voor arbiter is komen vast te staan dat de door I. aangeduide toestand niet representatief was voor de door S. bij de uitvoering van het werk aangetroffen toestand. Door I. is niet, althans niet voldoende, weersproken de stelling van S. dat de ruimte boven de plafonds grotendeels niet toegankelijk was. I. heeft niet aangetoond dat voor de inschrijving op het werk zijdens haar een toestand is aangeduid die inhield dat de ruimte boven de plafonds in overeenstemming was met de door S. bij de uitvoering van het werk aangetroffen toestand en dat dit voor S. redelijkerwijs waarneembaar was. Met de zijdens I. aan S. gezonden foto's is bij S. de gerechtvaardigde verwachting gewekt dat boven de plafonds voldoende ruimte aanwezig was voor het verrichten van de overeengekomen werkzaamheden. I. is verantwoordelijk voor de zijdens haar aangeduide toestand. S. mocht in beginsel ervan uitgaan dat de zijdens I. aangeduide toestand juist was. Voor S. bestond geen aanleiding te twifelen aan de zijdens I. aangeduide toestand. Naar het oordeel van arbiter kan S. dan ook geen verwijt worden gemaakt ter zake het verschil in de aangeduide toestand en de tijdens de uitvoering van het werk gebleken toestand.

Verder staat voor arbiter vast dat in de door S. aangetroffen toestand, waarbij de ruimte boven de plafonds grotendeels niet toegankelijk was, arbeidsintensieve omleidingen noodzakelijk waren. S. heeft de aangetroffen toestand en de daaraan verbonden consequenties niet kunnen of hoeven voorzien. Arbiter is ook voldoende aannemelijk geworden dat S. tijdens het werk heeft gewezen op haar aanspraak. De gevolgen van de aangetroffen toestand horen redelijkerwijs niet voor rekening van S. te komen. S. doet in beginsel met succes een beroep op het bepaalde in § 29 lid 3 UAV. Dit betekent dat S. naar oordeel van arbiter aanspraak heeft op bijbetaling.

Naar de stellingen van (ook) S. hield de zijdens I. aangeduide toestand in dat zij bij de uitvoering van het werk rekening moest houden met op sommige plaatsen een beperkte ruimte boven de plafonds. Naar het oordeel van arbiter had S. op grond van haar ervaring en deskundigheid kunnen en horen te weten dat zij in een bestaand gebouw met een luchtbehandelingsinstallatie zeker ook plekken zou aantreffen waar de ruimte boven de plafonds beperkt is. S. had daarmee meer rekening moeten houden dan zij heeft gedaan. Daarom heeft S. weliswaar aanspraak op bijbetaling, maar niet tot het gehele ter zake door haar gevorderde bedrag. Arbiter acht de door S. in rekening gebrachte kosten tot twee/derde deel redelijk.

Over het ten onrechte onbetaald gebleven bedrag is I. de wettelijke handelsrente verschuldigd vanaf de dag dat deze in rechte is gevorderd tot de dag van volledige voldoening.

Arbiter acht het redelijk dat I. drie/vierde deel en S. een/vierde deel van de arbitragekosten draagt.

4. VONNIS van 31 maart 2007, gedeponerd 15 mei 2007
Zaaknummer: 06/12
Arbiters: mr. E.D. Vermeulen, ing. J.J. Holland, A.D.Th. van der Lof-de Groen

Schikkingsvonnis.

V. vordert van M. een bedrag van € 40.000,- ten titel van schadevergoeding vermeerderd met de wettelijke rente. Tijdens de mondelinge behandeling zijn partijen gekomen tot wederzijdse overeenstemming met betrekking tot de afhandeling van het geschil. De overeenstemming houdt in dat M., ter afdoening van het geschil, aan V. zal voldoen een bedrag van € 22.500,- ter zake schadeloosstelling, dat de arbitragekosten door partijen worden gedeeld en dat partijen elkaar ter zake het onderwerp van het geschil over en weer finale kwijting verlenen onder de opschortende voorwaarde van betaling van de schadeloosstelling en de uit het delen van de arbitragekosten voortvloeiende betaling van M. aan V. Partijen hebben arbiters verzocht de bereikte overeenstemming in een arbitraal schikkingsvonnis op te nemen. Overeenkomstig de tussen partijen bereikte overeenstemming veroordelen arbiters M. aan V. ter afdoening van het geschil te voldoen een bedrag van € 22.500,-, stellen arbiters de arbitragekosten vast en veroordelen arbiters M. ter zake aan V. te voldoen een bedrag van € 4.201,68, alsmede verklaren arbiters dat partijen elkaar over en weer finale kwijting hebben verleend onder opschortende voorwaarde van de genoemde betalingen.

5. PROCES-VERBAAL VAN OPNEMING van 13 juli 2007, niet gedeponerd
Zaaknummer: 07/13
Arbiter: ir. J.H.M. Barwegen
6. VONNIS van 25 juli 2007, gedeponerd 2 augustus 2007
Zaaknummer: 06/06
Arbiter: ir. F. Sperling

Opdracht tot het verrichten van installatiewerkzaamheden; regieovereenkomst; meerwerk; vertegenwoordiging; vordering tot betaling facturen.

Opdrachtgever heeft aan opdrachtnemer opdracht gegeven tot het uitvoeren van installatiewerkzaamheden ten behoeve van de verbouwing van zijn woning in Hindeloopen. Opdrachtnemer heeft Z. in de arm genomen als directievoerend architect. Als gevolg van nieuwe wensen van de opdrachtgever zijn op aanwijzing van en in overleg met Z. tal van extra werkzaamheden verricht door opdrachtnemer. Het werk zou op basis van nacalculatie tegen de daadwerkelijk gemaakte kosten met opdrachtgever worden afgerekend. Opdrachtnemer heeft een bedrag van NLG 12.070,32 bij opdrachtgever in rekening gebracht voor het uitgevoerde meerwerk aan electra, verwarming, sanitair, zinkwerk en een openhaard. Opdrachtgever heeft zich op het

standpunt gesteld dat hij nooit opdracht heeft gegeven voor het meerwerk en is derhalve ook niet bereid de kosten hiervan te betalen.

Voor arbiter is voldoende vast komen te staan dat Z. in naam van opdrachtgever aan opdrachtnemer opdracht heeft gegeven tot het verrichten van meerwerkzaamheden. Opdrachtgever heeft de in rekening gebrachte meerwerk kosten tot een bedrag van in totaal NLG 5.996,24 onweersproken gelaten. Dit bedrag dient naar het oordeel van arbiter in ieder geval door opdrachtgever aan opdrachtnemer te worden voldaan.

Ten aanzien van de door opdrachtgever wel betwiste kosten komt arbiter tot het oordeel dat voldoende vast is komen te staan dat opdrachtnemer extra werkzaamheden heeft moeten verrichten aan de elektrotechnische installatie in de woning. Het in rekening gebrachte bedrag is gelet op de door opdrachtnemer verrichte arbeidsuren en geleverde materialen naar het oordeel van arbiter redelijk. Opdrachtgever dient derhalve de door opdrachtnemer gevorderde kosten van het meerwerk aan de elektrotechnische installatie te voldoen.

Voorts blijkt uit het door opdrachtnemer overgelegde verslag van een bouwvergadering dat Z. namens opdrachtgever akkoord is gegaan met meerwerkzaamheden aan de CV installatie. Op grond hiervan is arbiter van oordeel dat opdrachtgever de kosten van de meerwerkzaamheden aan de CV installatie aan opdrachtnemer dient te voldoen.

Bovendien is naar het oordeel van arbiter genoegzaam gebleken dat opdrachtgever aan opdrachtnemer opdracht heeft gegeven werkzaamheden te verrichten met betrekking tot het sanitair in de badkamer. Mede gelet op de door opdrachtnemer aangetoonde wijzigingen in de opdracht is het door opdrachtnemer in rekening gebracht bedrag naar het oordeel van arbiter redelijk. Op grond hiervan wijst arbiter het door opdrachtnemer gevorderde bedrag toe.

Arbiter is daarnaast van oordeel dat niet is gebleken van een opdracht tot het verrichten van werkzaamheden aan het zinkwerk. Nu ook niet duidelijk is welke prijs partijen in dit kader zijn overeengekomen, dienen de kosten van het door opdrachtnemer uitgevoerde zinkwerk naar het oordeel van arbiter niet voor rekening van opdrachtgever te komen.

Ten aanzien van de open haard is naar het oordeel van arbiter genoegzaam vast komen te staan dat opdrachtgever opdracht heeft gegeven tot plaatsing van de door hem gewenste open haard. In verband met de onjuiste maatvoering is van de installatie van de open haard afgezien. Desondanks heeft opdrachtnemer de volledige kosten van de open haard bij opdrachtgever in rekening gebracht. Arbiter acht niet aannemelijk dat opdrachtnemer de onderdelen van de open haard niet heeft kunnen retourneren aan zijn leverancier. Daarentegen acht arbiter wel aannemelijk dat opdrachtnemer niet het hele aankoopbedrag van zijn leverancier retour heeft ontvangen. Op grond hiervan acht arbiter het

redelijk dat opdrachtgever 10% van de factuur met betrekking tot de installatie van de open haard aan opdrachtnemer voldoet.

Resumerend is arbiter van oordeel dat opdrachtgever een bedrag van € 7.942,32 aan opdrachtnemer dient te voldoen. Dit bedrag wordt vermeerderd met de door opdrachtnemer gevorderde rente. Deze rente is op grond van artikel 51 juncto artikel 53 van de toepasselijke ALIB '92 voorwaarden gelijk aan de wettelijke rente vermeerderd met een contractuele opslag van 2%. Verder is arbiter van oordeel dat opdrachtgever gehouden is deze rente te betalen vanaf 17 februari 2006, zijnde de datum van indiening van het verzoekschrift.

Arbiter wijst de gevorderde buitengerechtigde kosten af, nu hij het onvoldoende aannemelijk acht dat deze kosten daadwerkelijk door opdrachtnemer zijn gemaakt.

Arbiter acht het redelijk dat de opdrachtgever $\frac{3}{4}$ deel en opdrachtnemer $\frac{1}{4}$ deel van de arbitragekosten draagt en dat opdrachtgever de kosten van juridische bijstand van opdrachtnemer vergoedt tot een bedrag van € 3.000,--.

7. VONNIS van 25 juni 2007, gedeponereerd 2 juli 2007

Zaaknummer: 05/28

Arbiters: mr. ir. J.M. van Eck, ir. J.H. Barwegen, ir. J.F.P. Waterman

Levering en installatie weeg-uitprijssysteem; vordering tot (gedeeltelijke) ontbinding en schadevergoeding; nieuwe tekortkomingen en stukken tijdens mondelinge behandeling; strijd met goede procesorde; in reconventie: vordering tot betaling factuur.

L. is een internationaal opererende groothandel in wild en ander consumptievlees. L. heeft I opdracht gegeven tot het leveren en installeren van een weeg-uitprijssysteem. I. heeft het weeg-uitprijssysteem geleverd en geïnstalleerd. Naar aanleiding van klachten van L over tekortkomingen in het systeem heeft I. gewerkt aan het oplossen van de automatiseringsproblemen. Daarna heeft L. I. bericht dat er nog drie essentiële problemen speelden die door I voor eigen rekening moesten worden verholpen. L. heeft I in gebreke gesteld en voldoening van de laatste door haar te betalen termijn opgeschort totdat I. de problemen afdoende zou hebben verholpen. Vervolgens hebben partijen een regeling getroffen, inhoudende het door I. verholpen van alle problemen en het vervolgens door L. betalen van het resterende deel van de opleveringstermijn. Daarna heeft I. L. bericht dat zij de door L. gemelde problemen had verholpen en L. enige aanbevelingen gedaan. L. heeft gereageerd met de mededeling dat twee van de drie door L. gemelde problemen waren opgelost, maar dat niet voldoende zekerheid bestond dat ook het probleem van de corrupte conformats zodanig was opgelost dat het weeg-uitprijssysteem probleemloos en conform hetgeen L. bij aankoop mocht verwachten, kan functioneren.

L. heeft primair ontbinding van de overeenkomst tussen partijen gevorderd met veroordeling van I. de volledige koopprijs van € 113.149,-- terug te betalen aan L. Subsidiair heeft L. gevorderd de overeenkomst gedeeltelijk te ontbinden en een bedrag van € 50.000,-- op de koopprijs in mindering te brengen. Meer subsidiair heeft L. gevorderd I. te veroordelen de problemen aan de machine te verhelpen. Daarnaast heeft L. gevorderd I. te veroordelen aan haar een bedrag van € 62.549,-- te betalen ten titel van schadevergoeding. I. heeft de vorderingen van L. bestreden en in reconventie betaling van haar openstaande facturen ten bedrage van € 8.339,72 gevorderd.

Bij de mondelinge behandeling hebben partijen een regeling getroffen, onder andere inhoudende dat I. vervangende/aanvullende software zou installeren zodat de machine voor L. acceptabel zou worden. I. heeft de machine vervolgens geïnspecteerd en een aanvang gemaakt met de herstelwerkzaamheden. Na het beëindigen van de werkzaamheden is de machine getest. Partijen hebben geconstateerd dat de problemen die voor L. aanleiding hebben gevormd tot het instellen van de procedure waren opgelost. Daarna heeft L. echter twee nieuwe tekortkomingen van de machine aan I. gemeld.

Arbiters stellen voorop dat tussen partijen niet in geschil is dat hangende de procedure door I. zijn verholpen de drie volgens L. bij de aanvang van de procedure bestaande technische tekortkomingen van het weeg-uitprijssysteem.

Arbiters laten de voor het eerst tijdens de bezichtiging en de voortgezette mondelinge behandeling door L. aangevoerde nieuwe problemen en bij die gelegenheid overgelegde nadere stukken als tardief buiten beschouwing. Niet alleen heeft L. arbiters en I. niet op voorhand geïnformeerd over de door haar ter gelegenheid van de bezichtiging gemaakte proefopstelling, maar bovendien was een aantal van de daaruit naar voren komende problemen L. al eerder bekend en heeft zij desondanks die problemen niet eerder in de procedure naar voren gebracht of anderszins aan I. kenbaar gemaakt. Arbiters zijn van oordeel dat deze handelwijze van L. in strijd is met de beginselen van een goede procesorde. Het was aan L. haar vordering op I. voldoende te adstrueren en de stukken waarop zij zich wenste te beroepen tijdig te overleggen, zodat I. zich daarop naar behoren had kunnen voorbereiden en (desgewenst) verweer had kunnen voeren. Door (zonder aantoonbare oorzaak) pas tijdens de bezichtiging en de voortgezette mondelinge behandeling melding te maken van nieuwe problemen en nadere stukken over te leggen, is het niet goed mogelijk om de stellingen van L. terzake op juistheid te beoordelen. Omdat dat aan L. valt te verwijten, laten arbiters deze nieuwe problemen en nadere stukken buiten beschouwing.

Hoewel I. tegen de handelwijze van L. heeft geprotesteerd, heeft zij ter plaatse de meeste van de geconstateerde problemen willen en kunnen verhelpen of (onweersproken) gesteld, en naar het oordeel van arbiters ook genoegzaam aannemelijk gemaakt, dat zij deze problemen had kunnen verhelpen indien L. haar die tijdens de installatiefase had gemeld. I. heeft zich bovendien bereid verklaard de resterende problemen te verhelpen. Naar het oordeel van arbiters resteren derhalve de

twee wel tijdig door L. gemelde klachten, te weten dat in bepaalde omstandigheden de datum op het stuksetiket verschilt van de datum op het doosetiket en dat de doosinhoud in stuks niet wordt geteld. Arbiters zijn van oordeel dat deze klachten ongegrond zijn. Eerstgenoemde klacht is, naar arbiters tijdens de bezichtiging is gebleken, door I. te verhelpen, waartoe I. zich ook bereid heeft verklaard, en laatstgenoemde klacht is, naar het oordeel van arbiters, inherent aan het systeem en derhalve geen tekortkoming. Dit betekent dat arbiters van oordeel zijn dat geen sprake is van tekortkomingen, althans niet van tekortkomingen die niet door I hadden kunnen worden verholpen en tot het verhelpen waarvan I. zich ook bereid heeft verklaard. Naar het oordeel van arbiters komt L. dan ook geen beroep toe op (gedeeltelijke) ontbinding van de tussen partijen gesloten overeenkomst op grond van artikel 6:265 BW noch op schadevergoeding op grond van artikel 6:277 BW, en is evenmin grond I. te veroordelen tot het verhelpen van de tekortkomingen. Arbiters wijzen de vorderingen van L. daarom af. Arbiters veroordelen L. het niet betaalde gedeelte van de laatste factuur van I. ten bedrage van € 8.339,78 aan I. te betalen, vermeerderd met wettelijke rente.

Arbiters zien geen aanleiding L. te veroordelen in de kosten van juridische bijstand van I., nu deze kosten niet specifiek door I. zijn gevorderd en ook niet gebleken is dat I. kosten van juridische bijstand heeft gemaakt.

Arbiters achten het redelijk dat L., als volledig in het ongelijk gestelde partij, de arbitragekosten draagt.

8. VONNIS van 13 augustus 2007, gedeponeerd 20 augustus 2007
Zaaknummer: 04/31
Arbiters: ir. J.H.M. Barwegen, ir. J.A.J.M. Dekkers, ir. J.C.J. Schlösser

Vervolg op het vonnis van 12 juni 2006; overeenkomsten tot het ontwikkelen, bouwen en leveren van een installatie; vordering tot betaling van onbetaald gebleven facturen; wanprestatie; beroep op opschorting; in reconventie; primair ontbinding, subsidiair schadevergoeding; FME-voorwaarden; redelijkheid en billijkheid.

Tussen partijen is in geschil of de door M. voor A. ontwikkelde en gebouwde keereenheid aan de overeengekomen eisen voldoet, meer in het bijzonder of partijen zijn overeengekomen dat de keereenheid voor het 2-zijdig trompen van buis bij het volgen van de standaardcyclus van de trompmachine een capaciteit van 148 stuks per uur zou moeten kunnen halen.

Arbiters zijn van oordeel dat A. niet heeft aangetoond dat zij M. expliciet heeft gevraagd om een keereenheid met een snelheid van 148 stuks per uur. De snelheid van de keereenheid vormt geen onderdeel van de opdrachtbevestiging en evenmin van de door A. aanvaarde offerte. A. heeft geen feiten en omstandigheden gesteld op grond waarvan moet worden aangenomen dat M. bij het aangaan van de overeenkomst wist of behoorde te weten dat A. de snelheid van 148 stuks per uur nodig had voor normaal gebruik van de keereenheid en op grond waarvan A. mocht verwachten dat

deze eigenschap aanwezig zou zijn. Deze eigenschap is zo specifiek dat A. deze uitdrukkelijk had moeten overeenkomen. De enkele vermelding dat de trompmachine een maximale snelheid heeft van 148 stuks per uur is daartoe niet voldoende. Van M. kon en mocht niet worden verwacht dat zij begreep dat deze eigenschap voor A. wezenlijk was. Te meer omdat tussen partijen niet in geschil is dat de opdracht tot levering is gebaseerd op het door A. goedgekeurde ontwerp van de keereenheid en uit dat ontwerp niet anders valt af te leiden dan dat de bewegingsafloop van de keerunit de totale cyclustijd zou verhogen. Naar het oordeel van arbiters is de verlenging van de cyclustijd inherent aan het door A. goedgekeurde ontwerp van de keereenheid, zijn partijen niet overeengekomen dat de keereenheid een snelheid zou bezitten van 148 stuks per uur en levert de omstandigheid dat de snelheid van de keereenheid lager is dan 148 stuks per uur derhalve geen tekortkoming aan de zijde van M. op.

Vaststaat dat M. extra aan A. heeft geleverd twee opvangbakken ten bedrage van € 755,- exclusief btw per stuk. Arbiters veroordelen A. tot betaling daarvan.

Arbiters is niet gebleken van een schriftelijke opdracht voor het monteren en proefdraaien van de keereenheid. Vaststaat dat partijen geen specifieke afnameprocedure zijn overeengekomen en evenmin een testprotocol. Partijen hebben hun samenwerking gebaseerd op goed vertrouwen. Daarom hebben zij geen aanleiding gezien tot meer dan een zeer summiere schriftelijke vastlegging van de onderhavige opdrachten tot het ontwikkelen, bouwen en leveren van een keereenheid. Hiermee achten arbiters in overeenstemming de wijze waarop partijen, naar eigen zeggen, invulling hebben gegeven aan de tussen hen gesloten overeenkomsten. Op grond van een en ander achten arbiters het beroep van A. op de in de FME-voorwaarden omschreven afnameprocedure naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar.

Vaststaat dat in het kader van de afname van de keereenheid enige tests zijn uitgevoerd. Die tests zijn, in overeenstemming met de uitdrukkelijke wens van A., uitgevoerd in een geïntegreerde opstelling. Aan de zijde van A. ontbreekt enigerlei schriftelijke vastlegging van de door haar tijdens de verschillende tests geconstateerde problemen. Bij gelegenheid van de bezichtiging en mondelinge behandeling heeft A. gesteld dat de keereenheid storingsgevoelig is, waarbij de storingen hoofdzakelijk zouden ontstaan bij het positioneren van de omgekeerde buis voor de tweede tromp als gevolg van trillingen van het machineframe van de keereenheid. Dit is, naar het oordeel van arbiters, een typisch aanloopprobleem dat te verhelpen is. Voorts heeft A. gesteld dat er bedrading- en softwareproblemen zijn. Ook deze problemen zijn, naar het oordeel van arbiters, te verhelpen. Bij een nieuw ontwerp, als het onderhavige, hoort in zekere mate te worden getolereerd dat zich, zeker in de beginfase, aanloopproblemen voordoen. M. heeft zich tot het verhelpen van (deze) aanloopproblemen bereid verklaard. Arbiters zijn daarom van oordeel dat geen sprake is van tekortkomingen van M., althans niet van tekortkomingen die niet door M. hadden kunnen worden verholpen en tot het verhelpen waarvan M. zich ook bereid heeft verklaard.

Wel zijn arbiters met A. van oordeel dat de test van de keereenheid in de door haar gewenste geïntegreerde opstelling nog niet is afgerond en dat de door M. uitgevoerde werkzaamheden ter zake het testen en proefdraaien van de keereenheid pas na afronding van de test voor vergoeding in aanmerking komen. M. heeft dus prematuur gefactureerd de kosten gemoeid met het testen en proefdraaien. Arbiters stellen de gefactureerde kosten van het testen en proefdraaien in redelijkheid op een bedrag van € 19.212,65 inclusief btw en de kosten gemoeid met *'het vervaardigen en ter plekke monteren van extra overzet systeem op tromptafel'*, *'vervaardigen en monteren van doorvoerstation met zijdelingse uitwerper op tromptafel'*, *'montage keerunit op trompmachine'*, *'electrische aansluiting keerunit'*, *'aanpassen sensoren tromptafel'*, en *'integreren van software keerunit en trompmachine i.o.m. monteur IPM'* in redelijkheid op een bedrag van € 10.710,- inclusief btw. Vaststaat dat laatstgenoemde werkzaamheden door M. zijn uitgevoerd en afgerond.

Arbiters zijn op grond van een en ander van oordeel dat M. een keereenheid heeft ontwikkeld, gebouwd en geleverd die voldoet aan de tussen partijen gesloten overeenkomsten, alsmede dat geen sprake is van een tekortkoming van M. in de nakoming van haar verbintenissen uit hoofde van de tussen partijen gesloten overeenkomsten tot ontwikkeling en levering van de keereenheid. A. komt dus geen beroep toe op ontbinding van de overeenkomsten op grond van het bepaalde in artikel 6:265 BW en evenmin op schadevergoeding op grond van het bepaalde in artikel 6:74 BW. Een en ander nog afgezien van het bepaalde in de artikelen XII en XIV van de FME-voorwaarden. Nu de daaraan ten grondslag liggende vordering tot schadevergoeding door arbiters wordt afgewezen, wordt eveneens het beroep van A. op opschorting afgewezen. Dit betekent dat A., behoudens de prematuur gefactureerde kosten gemoeid met het testen en proefdraaien, is tekortgeschoten in de nakoming van haar verplichting tot betaling van de facturen van M. Arbiters veroordelen A. aan M. te voldoen een bedrag van € 51.241,40 inclusief btw, te vermeerderen met de wettelijke rente. Arbiters veroordelen A. ook in de buitengerechtelijke kosten in overeenstemming met het bepaalde in artikel X lid 4 van de FME-voorwaarden.

Uit het voorgaande vloeit voort dat arbiters van oordeel zijn dat M. ter zake haar verplichtingen met betrekking tot het monteren en proefdraaien van de keereenheid bevoegd was tot opschorting.

Arbiters achten het redelijk dat A. drie/vierde deel en M. een/vierde deel van de arbitragekosten draagt.

Arbiters achten het verder redelijk dat A. aan M. een tegemoetkoming in de kosten van juridische bijstand van M. van € 5.500,- betaalt.

9. VONNIS van 25 september 2007, gedeponneerd 1 oktober 2007
Zaaknummer: 06/11
Arbiter: ir. H.H.M. Witteveen

Opdracht tot levering en montage van schuifdeuren; totstandkoming overeenkomst; vordering tot betaling openstaande facturen; opschortingsrecht ex artikel 6:262 BW; wettelijke handelsrente; buitengerechtigde kosten.

N. heeft in opdracht van V. vier stuks stalen schuifdeuren en twee stuks aluminium schuifdeuren geleverd en gemonteerd in een stoeterij. Daarnaast heeft N. vier stuks automatisch sluitende rookwerende brandschuifdeuren geleverd en geplaatst. N. heeft de kosten voor deze werkzaamheden ad € 31.562,86 inclusief BTW bij V. in rekening gebracht. Daarnaast heeft N. een bedrag van € 640,89 inclusief BTW bij V. in rekening gebracht voor meerwerkzaamheden. V. heeft slechts een bedrag van € 6.170,15 inclusief BTW aan N. betaald. V. heeft gesteld dat de montage van de deuren niet deugdelijk heeft plaatsgevonden en dat tussen partijen was overeengekomen dat zij pas tot betaling zou overgaan als al het werk in orde was en haar opdrachtgever voor akkoord had getekend. Voorts wordt door V. betwist dat hij opdracht heeft gegeven voor de levering en montage van de brandschuifdeuren. N. is volgens V. bovendien niet gerechtigd meerwerk in rekening te brengen, nu N. en V. zijn overeengekomen dat N. de deuren inclusief montage zou leveren.

Arbiter is van oordeel dat uit de door partijen overgelegde stukken onvoldoende blijkt dat partijen zouden zijn overeengekomen dat V. tot betaling van de facturen van N. zou overgaan op het moment dat de opdrachtgever van V. het werk zou goedkeuren. Arbiter is derhalve aan deze stelling van V. voorbijgegaan.

Voor arbiter is voorts voldoende vast komen te staan dat de vier schuifdeuren twee gebreken vertonen. V. heeft echter onvoldoende aannemelijk gemaakt dat zij N. tijdig van deze gebreken op de hoogte heeft gesteld. Bovendien is arbiter niet gebleken dat N. niet tot herstel van deze gebreken bereid zou zijn geweest. Op grond hiervan heeft V. naar het oordeel van arbiter geen rechtsgeldig beroep gedaan op haar opschortingsrecht. Ten overvloede merkt arbiter in dit verband nog op dat de gebreken te gering zijn om het volledig onbetaald laten van de facturen te rechtvaardigen.

Voorts is arbiter van oordeel dat er geen grond is om de betaling van de facturen met betrekking tot de levering en montage van de twee aluminium deuren onbetaald te laten, nu N. onweersproken heeft gesteld dat zij ten aanzien van de levering en montage van deze deuren aan haar verplichtingen heeft voldaan.

Met betrekking tot de levering en plaatsing van de brandwerende schuifdeuren overweegt arbiter dat uit de stellingen en producties die partijen in het geding hebben gebracht voldoende aannemelijk is geworden dat V. hiertoe wel degelijk opdracht heeft gegeven aan N. Dat de opdrachtbevestigingen van N. niet door V. ondertekend zijn, doet aan dit oordeel niet af. Aangezien N. voorts onweersproken heeft gesteld dat zij de brandschuifdeuren naar behoren heeft geleverd en gemonteerd, is arbiter van oordeel dat V. de facturen die betrekking hebben op deze werkzaamheden aan N. dient te voldoen.

Met betrekking tot de factuur van € 640,89, die ziet op het vermeende meerwerk dat door N. is verricht, constateert arbiter dat uit de van toepassing zijnde algemene voorwaarden blijkt dat een opdracht tot het verrichten van meerwerk slechts schriftelijk kan worden gegeven. Nu van een dergelijke schriftelijke opdracht niet is gebleken, is arbiter van oordeel dat de kosten van de meerwerkzaamheden ten onrechte door N. bij V. in rekening zijn gebracht. Op grond hiervan zal arbiter de vordering van N., voor zover deze ziet op betaling van de meerwerkzaamheden, afwijzen.

N. heeft over de door haar gevorderde hoofdsom de wettelijke handelsrente gevorderd aangezien V. heeft verzuimd de door N. in rekening gebrachte bedragen binnen de overeengekomen betalingstermijn te voldoen. Arbiter is van oordeel dat in het onderhavige geval aan de in artikel 6:119a BW gestelde voorwaarden voor betaling van de wettelijke handelsrente is voldaan, op grond waarvan arbiter V. zal veroordelen tot betaling van deze rente.

Voorts overweegt arbiter ten aanzien van de door N. gevorderde buitengerechtelijke kosten dat N. voldoende aannemelijk heeft gemaakt dat deze kosten daadwerkelijk door haar zijn gemaakt. Op grond hiervan komen deze kosten naar het oordeel van arbiter voor vergoeding in aanmerking.

Aangezien V. vrijwel volledig in het ongelijk is gesteld, acht arbiter het tot slot redelijk dat V. de arbitragekosten draagt en de kosten van juridische bijstand van N. vergoedt tot een bedrag van € 4.000,--.

10. VONNIS van 9 oktober 2007, gedeponereerd 15 oktober 2007
Zaaknummer: 07/10
Arbiters: prof.ir. H.A. Crone, ir. B.J. van den Berg, ir. G.N. Calis

Overeenkomst tot het ontwikkelen en bouwen van een installatie; vordering tot primair ontbinding, subsidiair nakoming; schadevergoeding op te maken bij staat; in (voorwaardelijke) reconventie; vordering tot betaling openstaande factuur; dwaling; schuldeisersverzuim; opnemng van de installatie; informatie- en mededelingsplicht.

A. heeft in opdracht van I. een kunstgrasmatrecyclinginstallatie ontwikkeld en gebouwd. In geschil is of de installatie voldoet aan dat wat partijen zijn overeengekomen, meer in het bijzonder of de overeengekomen reinigingsgraad en capaciteit wordt gehaald.

Vaststaat dat de door A. ontwikkelde en gebouwde machine met de na de bouw en ontwikkeling door I. aangeleverde kwaliteit kunstgrasmatten niet steeds in staat is de overeengekomen reinigingsgraad en capaciteit te halen. Over de oorzaak hiervan verschillen partijen van mening. I. is van mening dat de machine als gevolg van ontwerp- en/of constructiefouten niet voldoet, terwijl A. van oordeel is dat de oorzaak is dat I. haar na de bouw en ontwikkeling van de machine een andere kwaliteit kunstgrasmatten heeft aangeleverd dan waarvan zij bij de bouw en ontwikkeling van de machine was

uitgegaan en dat I. haar dus niet (volledig) juist heeft geïnformeerd over de kwaliteit en/of conditie van de te recyclen kunstgrasmatten.

Arbiters hebben de overtuiging dat de machine in zijn huidige vorm niet in staat is de door I. opgeslagen kunstgrasmatten te recyclen op een wijze die recht doet aan de tussen partijen overeengekomen uitgangspunten. Daartoe zal het transportgedeelte van de machine moeten worden herontworpen. I. is niet ontevreden over het reinigingsdeel van de machine. Ook arbiters zijn van oordeel dat dit voldoet. Gelet op de kwaliteit en/of conditie van de kunstgrasmatten die arbiters tijdens de bezichtiging van de machine hebben gezien, vinden zij de tussen partijen als uitgangspunt overeengekomen reinigingsgraad van 95 % niet reëel. Deze is, gezien de door I. gebruikte definitie, principieel onhaalbaar. Een redelijke uitleg van de overeenkomst brengt met zich dat bij het berekenen van de als uitgangspunt overeengekomen capaciteit van de machine buiten beschouwing moet worden gelaten de insteltijd, omdat elke machine insteltijden heeft.

Vaststaat dat A. het ontwerp van de machine volledig heeft gebaseerd op de haar door I. verstrekte informatie. Arbiters vinden het onbegrijpelijk dat A. niet meer onderzoek heeft verricht naar het product kunstgrasmat. In redelijkheid mocht van A. worden verwacht dat zij zich, bij het betreden van het haar onbekende terrein van kunstgrasmatten, zou verdiepen in de specificaties van dit product. Te meer omdat kennis van kunstgrasmatten nodig is om ten volle te kunnen voldoen aan de op haar, als aannemer van werk, ten opzichte van I. rustende wettelijke waarschuwingsplicht. Indien A. aan haar onderzoeksplicht zou hebben voldaan, had zij het verschil in kwaliteit en/of conditie van de te recyclen kunstgrasmatten redelijkerwijs moeten ontdekken voorafgaand aan het ontwikkelen en bouwen van de machine. Alleen hierom al wijzen arbiters het beroep van A. op dwaling af.

Arbiters is niet gebleken dat A. bij het aangaan van de overeenkomst een voorbehoud heeft gemaakt ten aanzien van de kwaliteit en/of conditie van de te recyclen kunstgrasmatten. Een dergelijk voorbehoud had uitdrukkelijk moeten zijn overeengekomen. Een dergelijk voorbehoud is niet opgenomen in de tussen partijen gesloten overeenkomst, terwijl ook anderszins niet is gebleken dat een dergelijk voorbehoud is gemaakt.

Arbiters zijn daarom van oordeel dat A. is tekortgeschoten in de nakoming van haar verplichting tot het leveren van de overeengekomen machine. Hieraan doet niet af dat I. A. niet (volledig) juist heeft geïnformeerd over de kwaliteit en/of conditie van de te recyclen kunstgrasmatten. Op grond van de tussen partijen gesloten overeenkomst is het de verantwoordelijkheid van A. ervoor te zorgen dat de machine voldoet aan dat wat is overeengekomen.

De tekortkoming van A. in de nakoming van haar verplichtingen uit de tussen partijen gesloten overeenkomst geeft I. de bevoegdheid de overeenkomst te ontbinden, behoudens in het geval dat de tekortkoming gezien haar bijzondere aard of geringe betekenis de ontbinding met haar gevolgen niet rechtvaardigt. Arbiters zijn van oordeel dat in dit geval sprake is van een tekortkoming van bijzondere

aard, omdat ook I. fundamentele fouten heeft gemaakt voorafgaande aan en bij de totstandkoming van de overeenkomst.

Zoals onder meer blijkt uit de door partijen ondertekende geheimhoudingsverklaring is de opdracht een concretisering van een idee van I. Voor arbiters staat vast dat de 'Omschrijving idee Verwerking van gebruikte kunstgrasmatten' de bijlage is waarnaar de geheimhoudingsverklaring verwijst en dat de omschrijving van het idee afkomstig is van I. Daarin is nauwkeurig omschreven hoe de kunstgrasmatrecyclinginstallatie eruit moet zien. I. heeft evenwel nagelaten een programma van eisen op te stellen. Daarmee heeft zij A. veel vrijheid gelaten bij het ontwikkelen en bouwen van de machine. Naar het zich laat aanzien, heeft I. daarvan achteraf spijt gekregen, althans I. is na het sluiten van de overeenkomst en na de ontwikkeling en bouw van de machine meer eisen gaan stellen aan de (werking van de) machine dan zij vooraf met A. was overeengekomen. A. is niet gebonden aan de nader door I. aan de (werking van de) machine gestelde eisen, behoudens ter zake nader gemaakte afspraken. A. is I. desondanks, veelal kosteloos, op een aantal punten tegemoet gekomen. Verder lijkt I. te miskennen dat een nieuw te ontwikkelen en te bouwen machine nooit in één keer helemaal goed is. Bij de ontwikkeling en bouw van een nieuwe machine leren de betrokken partijen van het ontwerp en hoort het verrichten van aanpassingen aan de machine tot de normale ontwikkelingsgang. I. moet dan ook in zekere mate tolereren dat zich ten aanzien van de machine aanloopproblemen voordoen. A. heeft zich steeds tot het verhelpen van de (aanloop)problemen bereid verklaard.

Verder is, naar het oordeel van arbiters, de kwaliteit en/of conditie van de te recycelen kunstgrasmatten van belang voor de aan de machine te stellen eisen. Voor arbiters is komen vast te staan dat de door I. voorafgaande aan de totstandkoming van de overeenkomst gedane mededelingen over de kwaliteit en/of conditie van de te recycelen kunstgrasmatten en aangeleverde kunstgrasmatten niet representatief waren voor de te recycelen kunstgrasmatten. I. heeft niet aannemelijk gemaakt dat zij A. voorafgaand aan de totstandkoming van de overeenkomst onder meer heeft meegedeeld dat niet alle kunstgrasmatten op dezelfde wijze zijn geweven, dat de kunstgrasmatten niet steeds op dezelfde wijze worden opgerold, dat vrijwel alle kunstgrasmatten uit aan elkaar getapete stukken bestaan, en heeft geïnformeerd over de wijze waarop de te recycelen kunstgrasmatten worden opgeslagen. Deze informatie is van zodanig belang dat I. A. hierover ongevraagd had horen te informeren. De A. door I. gedane mededeling dat de te recycelen kunstgrasmatten onderling slechts beperkt verschillen en de door I. aan A. aangeleverde kunstgrasmatten boden A. geen aanleiding te twifelen aan de juistheid van de mededeling van I. Dit betekent dat I. haar informatie-/mededelingsplicht heeft geschonden.

Rekening houdend met de bijzondere aard van de tekortkoming van A. en de omstandigheden van het geval, waaronder in het bijzonder dat ook I. fundamentele fouten heeft gemaakt, alsmede de belangen van partijen afwegend, zijn arbiters van oordeel dat de gevolgen van een gehele ontbinding zo ingrijpend zijn voor A. dat zij daardoor onevenredig zwaar zou worden getroffen. Naar het oordeel van

arbiters is een gedeeltelijke ontbinding van de overeenkomst, in die zin dat de koopsom wordt gecorrigeerd, wel gerechtvaardigd.

Met inachtneming van de inspanningen die A., deels onverplicht, heeft verricht om de installatie aan te passen aan de wensen en verwachtingen van I. zonder I. daarvoor (extra) kosten in rekening te brengen, alsmede met de kosten die I. zal moeten maken ter zake het aanpassen van het transportgedeelte van de machine, ontbinden arbiters de overeenkomst tussen partijen gedeeltelijk, in die zin dat de door I. aan A. voor de geleverde machine verschuldigde koopprijs (exclusief overeengekomen en betaald meerwerk) wordt verminderd met 50 %, dus met € 61.978,18 inclusief btw. Arbiters veroordelen A. tot betaling van dit bedrag aan I.

Op genoemde gronden zijn arbiters van oordeel dat A. niet is gehouden een aanvullende schadevergoeding aan I. te voldoen.

Het door A. in reconventie gevorderde bedrag van € 15.320,- wijzen arbiters af omdat partijen zijn overeengekomen dat A. deze kosten voor eigen rekening zou nemen.

Arbiters achten het verder redelijk dat partijen ieder de heft van de arbitragekosten en de eigen kosten van juridische bijstand dragen.

11. BEVOEGDHEIDSVONNIS van 21 december 2007, gedeponeerd 1 februari 2008
Zaaknummer: 07/18
Arbiter: ing. B.S. Dicker

Vonnis in het bevoegdheidsincident; artikel 1021 Rv; toepasselijkheid VMRG-voorwaarden; art. 6:142 BW

H. stelt een opeisbare vordering op G. te hebben uit hoofde van onrechtmatige daad van € 58.887,- en uit hoofde van onrechtmatige daad, althans ongerechtvaardigde verrijking, van € 15.677,-. HG stelt een opeisbare vordering op G. te hebben van € 22.582,36 ter zake onbetaald gelaten facturen waarvan zij het vorderingsrecht heeft verkregen uit hoofde van een met de curator van de gefailleerde vennootschap N. gesloten overeenkomst.

Arbiters stellen vast dat de op 28 juni 2005 door G. en op 19 juli 2005 '*Behoudens opmerkingen*' door N. ondertekende onderaannemingsovereenkomst onder 2.2 bepaalt: '*Met inachtneming van het bovenstaande zijn op deze overeenkomst de bijgevoegde voorwaarden van onderaanneming van G. van toepassing, die als bijlage 1 aan deze overeenkomst zijn gehecht. Toepasselijkheid van Uw algemene voorwaarden "VRMG 2003" wijzen wij uitdrukkelijk van de hand.*', alsmede dat N. aan deze bepaling met de hand geschreven heeft toegevoegd: '*algemene voorwaarden VMRG zijn van*

toepassing'. Naar het oordeel van arbiters heeft N. aldus, onder het stellen van toepasselijkheid van de VMRG-voorwaarden, de algemene voorwaarden van G. uitdrukkelijk van de hand gewezen.

Arbiters stellen verder vast dat op enig moment ná de ondertekening door N. op 19 juli 2005 de onderaannemingsovereenkomst tussen G. en N. is tot stand gekomen. Aangenomen moet worden dat de onderaannemingsovereenkomst tussen G. en N. is tot stand gekomen op de voorwaarden van N., althans dat G. moet worden geacht de toepasselijkheid van de VMRG-voorwaarden (stiltwijgend) te hebben aanvaard, nu vaststaat dat G. niet heeft gereageerd op de handgeschreven opmerkingen van N. en dat G. en N. uitvoering hebben gegeven aan de onderaannemingsovereenkomst.

Arbiters stellen vast dat de VMRG-voorwaarden een arbitraal beding bevatten dat arbiters bevoegd zou maken kennis te nemen van alle geschillen, niet zijnde onbetwiste geldvorderingen, voortvloeiend uit de onderaannemingsovereenkomst (artikelen 20.2 en 20.3). G. heeft geen beroep gedaan op de vernietigbaarheid van het arbitraal beding.

Het voorgaande betekent dat arbiters moeten beoordelen of de vorderingen van HG en/of H. geschillen betreft die voortvloeien uit de tussen G. en N. gesloten onderaannemingsovereenkomst.

Arbiters zijn van oordeel dat de vordering tot betaling aan HG van een bedrag van in hoofdsom € 22.582,36 ter zake de door G. onbetaald gelaten facturen van N. waarvan HG onweersproken uit hoofde van de met de curator in het faillissement gesloten overeenkomst het vorderingsrecht heeft verkregen, een geschil is dat voortvloeit uit de onderaannemingsovereenkomst omdat het geschil betreft de uit hoofde van de onderaannemingsovereenkomst op G. rustende betalingsverplichtingen. Dit betekent dat van de overeenkomst waaruit de op HG overgegangene vordering voortvloeit (de onderaannemingsovereenkomst) deel uitmaakt het tussen G. en N. overeengekomen arbitragebeding. Het arbitragebeding is met de vordering overgegaan op HG (artikel 6:142 BW). Arbiters verklaren zich ter zake deze vordering bevoegd.

Vaststaat dat de vorderingen van H. uit hoofde van onrechtmatige daad en/of ongerechtvaardigde verrijking niet voortvloeien uit de onderaannemingsovereenkomst, alsmede dat niet de hele contractuele positie van N. op H. is overgegaan. De vorderingen van H. uit hoofde van onrechtmatige daad en/of ongerechtvaardigde verrijking betreffen zelfstandige vorderingsrechten. H. kan daarom de bevoegdheid van arbiters ter zake deze vorderingen niet ontleen aan de tussen G. en N. gesloten onderaannemingsovereenkomst. H. heeft ook anderszins niet aangetoond dat ter zake deze vorderingen tussen partijen een overeenkomst tot arbitrage bestaat. Arbiters verklaren zich ter zake deze vorderingen onbevoegd.

Arbiters achten het redelijk dat HG en H. (in totaal) drie/vierde deel en dat G. een/vierde deel van de arbitragekosten dragen, alsmede dat HG en H. aan G. een tegemoetkoming in de kosten van juridische bijstand betalen van € 1.875,-. Arbiters veroordelen HG en H. tot een en ander.

12. VONNIS van 24 december 2007, gedeponneerd 7 januari 2008
Zaaknummer: 07/14
Arbiter: ir. J.C. van der Poel

Schikkingsvonnis.

N. heeft van K. betaling gevorderd van onder meer haar openstaande facturen ter grootte van in totaal € 48.672,18. In reconventie vordert K. onder meer vergoeding van de door haar verrichte werkzaamheden. Tijdens de mondelinge behandeling zijn partijen tot wederzijdse overeenstemming gekomen met betrekking tot de afhandeling van het geschil. De overeenstemming houdt in dat K. aan N. zal betalen een bedrag van € 33.750,--. Voorts zijn partijen overeengekomen dat zij elkaar binnen één week na de mondelinge behandeling een creditnota sturen en dat K. het bedrag van € 33.750,-- binnen acht dagen na ontvangst van de creditnota aan N. zal voldoen. Partijen hebben arbiter verzocht de bereikte overeenstemming in een arbitraal schikkingsvonnis op te nemen. Arbiter veroordeelt K. om aan N. een bedrag te betalen overeenkomstig de bereikte overeenstemming en stelt de arbitragekosten vast.

13. VONNIS van 28 december 2007, gedeponneerd 9 januari 2008
Zaaknummer: 07/07
Arbiter: ing. B.S. Dicker

Opdracht voor het leveren en monteren van een overspanningsbeveiliging van productiemachines en een server; gedeeltelijke ontbinding; aansprakelijkheid voor schade en gevolgschade; onderzoeksplicht

E. heeft aan S. opdracht gegeven voor het leveren en aanbrengen van een overspanningsbeveiliging van onder meer een productiemachine en een server in haar bedrijfspand. Korte tijd nadat S. de overspanningsunit heeft geplaatst op de stekker van de productiemachine van E. is de machine uitgevallen. De machine bleek ernstig beschadigd te zijn. E. heeft S. aansprakelijk gesteld voor de schade en de gevolgschade die zij als gevolg hiervan heeft geleden. S. heeft in reconventie betaling gevorderd van de factuur ad € 2.000,-- die zij aan E. heeft gezonden voor het door haar uitgevoerde werk.

De vraag of S. aansprakelijk is voor de schade die zich heeft voorgedaan aan de productiemachine wordt door arbiter bevestigend beantwoord. Uit de stellingen van partijen en uit de in het geding gebrachte stukken is voldoende vast komen te staan dat de schade is ontstaan door het handelen van een installateur van S. Hij heeft immers een overspanningsafleider die geschikt was voor een maximale spanning van 18V geplaatst op een machine die een spanning had van 24V.

Ook anderszins is het niet onredelijk dat de ontstane schade voor rekening van S. komt, nu het naar het oordeel van arbiter op de weg van S. lag voorafgaand aan plaatsing van de afleider te onderzoeken welke spanning de productiemachine had. S. heeft in dit kader aangevoerd dat zij voldoende aan haar onderzoeksplicht heeft voldaan door op basis van mededelingen van E. uit te gaan van een RS-232-poort, waarvoor conform het geldende protocol een maximale spanning geldt van 18V. Deze mededeling van E. ontslaat S. naar het oordeel van arbiter niet van haar verplichting het type poorten en de daarbij behorende spanning zelf te controleren. Arbiter acht hierbij van belang dat E. een leek is op het gebied van overspanningsbeveiliging en S. op dit gebied als een deskundige wordt beschouwd. Naar het oordeel van arbiter was het voor S. eenvoudig geweest om de maximale bedrijfsspanning te controleren door deze op te meten of, indien de risico's op kortsluiting door een dergelijke meting te groot waren, de handleiding van de machine in te zien. Arbiter acht het hierbij niet van belang of het handboek al dan niet onmiddellijk voorhanden was. Indien het handboek niet (onmiddellijk) voorhanden was, had het naar het oordeel van arbiter op de weg van S. gelegen om E. duidelijk te maken dat zij haar werkzaamheden niet kon aanvangen, voordat zij in staat zou zijn gesteld om de bedrijfsspanning van de machine te controleren.

Gelet op het voorgaande komt arbiter tot de conclusie dat S. niet zonder meer had mogen veronderstellen dat de RS-232-poort een spanning had van 18V. Het argument van S. dat het internationale protocol een spanning van 18V voorschrijft, doet aan dit oordeel van arbiter niet af. S. is hierdoor tekort geschoten in de nakoming van haar verplichtingen. De schade die hierdoor is ontstaan is door E. onweersproken gesteld op een bedrag van € 6.696,--. Dit bedrag dient S. aan E. te vergoeden.

Nu S. de werkzaamheden aan de overige apparatuur wel naar behoren heeft verricht, honoreert arbiter het beroep van E. op ontbinding van de overeenkomst ex artikel 6:265 BW, doch voorzover deze overeenkomst ziet op het installeren van de overspanningsbeveiliging van de productiemachine. Het bedrag van € 498,-- dat S. voor het installeren van de laatstgenoemde machine in rekening heeft gebracht, is derhalve niet verschuldigd. De overige werkzaamheden van S. dienen wel door E. vergoed te worden.

Arbiter ziet aanleiding de vordering in conventie te verrekenen met de vordering in reconventie. Hiervan uitgaande dient S. nog een bedrag aan E. te voldoen. De door E. over dit bedrag gevorderde omzetbelasting komt niet voor vergoeding in aanmerking, nu er geen sprake is van een door E. aan S. verleende dienst.

E. heeft over het bedrag van € 6.696,-- wettelijke rente gevorderd. Uit artikel 6:83 sub b BW volgt dat bij een verbintenis tot schadevergoeding het verzuim zonder ingebrekestelling intreedt. De wettelijke rente loopt dan vanaf het moment dat de schadevergoeding opeisbaar is. Nu E. de kosten van het herstel op 18 mei 2005 bij S. in rekening heeft gebracht, wijst arbiter de wettelijke rente over het bedrag van € 6.696,-- conform het verzoek van E. toe vanaf 1 juni 2005.

Arbiter acht het redelijk dat S. als de overwegend in het ongelijk gestelde partij de arbitragekosten draagt en de kosten van juridische bijstand van E. vergoedt tot een bedrag van € 2.000,--.

14. BEVOEGDHEIDSVONNIS van 31 december 2007, niet gedeponereerd
Zaaknummer: 07/08
Arbiters: mr. W.K. van Duren, ir. H.H.M. Witteveen, A.P. van Eck

Vonnis in het bevoegdheidsincident; artikel 1021 Rv; toepasselijkheid ALIB 1992

Aan de voet van de eerste bladzijde van de offerte van W. aan E. van 2 oktober 2007 en de daarbij als bijlage gevoegde opdrachtbevestiging staat voorgedrukt de volgende verwijzing: *'Op al onze aanbiedingen, aanvaarding van opdrachten, mededelingen en overeenkomsten zijn van toepassing de algemene leveringsvoorwaarden installerende bedrijven 1992 (alib '92). Indien de opdrachtgever consument is, zijn de algemene voorwaarden consumentenwerk installerende bedrijven van toepassing, beide – door uneto vastgestelde – algemene voorwaarden liggen bij ons ter inzage en zullen op verzoek onverwijld en kosteloos worden toegezonden. De alib '92 is tevens gedeponereerd ter griffie van de arrondissementsrechtbank te Den Haag onder nummer 162/1992.'*

De tekst van de opdrachtbevestiging vermeldt op bladzijde 2 uitdrukkelijk alleen de toepasselijkheid van de ALIB 1992: *'Op alle werkzaamheden is van toepassing de Algemene Leveringsvoorwaarden voor Installerende Bedrijven (A.L.I.B.-1992) en de voorwaarden van Instaver Systems BV. Beide worden op uw verzoek toegezonden.'*

E. heeft de opdrachtbevestiging op 7 oktober 2006 ondertekend. Uit de opdrachtbevestiging blijkt niet dat E. tegen de toepasselijkheid van de ALIB 1992 heeft geprotesteerd.

Arbiters zijn van oordeel dat W. op een voor E. begrijpelijke en niet onredelijk bezwarende wijze heeft aangegeven dat de ALIB 1992 op de overeenkomst tussen partijen van toepassing zijn. Onder de omstandigheden van het geval kan voor E. in redelijkheid niet onduidelijk zijn (geweest) welke set algemene voorwaarden W. op de overeenkomst tussen partijen van toepassing heeft verklaard

Naar het oordeel van arbiters heeft E. derhalve de gelding van de door W. op de overeenkomst tussen partijen van toepassing verklaarde ALIB 1992 aanvaard, zodat deze deel uitmaken van de overeenkomst tussen partijen.

Tussen partijen is niet in geschil dat de ALIB 1992 een arbitraal beding bevat dat arbiters bevoegd maakt van de vordering van W. kennis te nemen. W. heeft de ALIB 1992 niet overgelegd, maar het is arbiters uit eigen wetenschap bekend dat de ALIB 1992 inderdaad een arbitraal beding bevat (artikel 72) dat de Raad met uitsluiting van de gewone rechter als enig geschilbeslechtende instantie aanwijst.

Arbiters verklaren zich bevoegd.

Arbiters achten het redelijk dat E., nu zijn beroep op de onbevoegdheid van arbiters door arbiters wordt verworpen, de arbitragekosten in het bevoegdheidsincident draagt. E. wordt veroordeeld tot vergoeding aan W. van de door haar gemaakte arbitragekosten.

Arbiters achten het redelijk dat E. de kosten van juridische bijstand van W. vergoedt tot een bedrag van € 579,- en veroordelen E. hiertoe.

15. VONNIS van 31 december 2007, gedeponereerd 9 januari 2008
Zaaknummer: 06/14
Arbiters: dr. ir. W. van Vonno, ir. J.M.M. de Wit, G. Rook

Overeenkomst tot advies en directievoering; overeenkomst tot leveren en monteren van een installatie; niet-nakoming; schadevergoeding; hoofdelijkheid; art. 16 lid 1 RVOI; art. 16 lid 3 RVOI; waarschuwingsplicht; § 12 UAV; toepasselijkheid ALIB '92; artikel 6:225 lid 3 BW

F. heeft A. op haar verzoek geadviseerd over de mogelijkheden tot verbetering van het binnenklimaat van haar bedrijfspand en het in te schakelen installatiebureau. In opdracht van A. heeft F. Z. opdracht verstrekt tot het leveren en monteren van een luchtbehandelings-/koelinstallatie op basis van het door F. vervaardigde bestek en onder directievoering van F. A. is van oordeel dat de geleverde en gemonteerde installatie niet geschikt is voor het beoogd gebruik en dat zowel F. als Z. zijn tekortgeschoten in de op hen rustende verplichtingen uit hoofde van de gesloten overeenkomsten.

A. is met F. en Z. afzonderlijke overeenkomsten aangegaan. F. en Z. zijn uit hoofde van die afzonderlijke overeenkomsten ten opzichte van A. niet tot het verrichten van dezelfde prestatie gehouden. Naar het oordeel van arbiters zijn de door F. en Z. uit hoofde van die afzonderlijke overeenkomsten verschuldigde prestaties ook niet ondeelbaar, terwijl evenmin uit wet, gewoonte of rechtshandeling voortvloeit dat F. en Z. ten aanzien van een zelfde schuld ieder voor het geheel aansprakelijk zijn. Op grond van een en ander zijn arbiters van oordeel dat F. en Z. ten opzichte van A. niet hoofdelijk zijn verbonden. Arbiters wijzen daarom af de door A. gevorderde hoofdelijke veroordeling en beoordelen de vorderingen van A. ten opzichte van F. en Z. afzonderlijk.

Ten aanzien van F.:

Vaststaat dat op de overeenkomst gesloten tussen A. en F. de RVOI van toepassing zijn verklaard.

Arbiters gaan ervan uit dat de keuze van A. voor de "ventilatie installatie met WTW en koeling" is tot stand gekomen in goed overleg tussen A. en F. A. heeft niet aangetoond dat dit anders is.

De feiten en omstandigheden van het geval bieden arbiters geen aanknopingspunten voor het oordeel dat F. een mededelings- of onderzoeksplicht heeft geschonden.

Naar het oordeel van arbiters heeft A. niet aangetoond dat de installatie niet geschikt is voor het beoogd gebruik in het bedrijfspan. A. heeft niet aangetoond dat zij in de fase voorafgaand aan haar keuze voor de installatie haar verwachtingen van een te installeren klimaatbeheersings- of luchtbehandelingssysteem voldoende duidelijk kenbaar heeft gemaakt aan F. Nu A., tegenover de gemotiveerde betwisting door F., het tegendeel niet heeft aangetoond, gaan arbiters ervan uit dat de door A. gekozen installatie de eigenschappen bezit die zij daarvan redelijkerwijs mocht verwachten.

Arbiters zijn van oordeel dat A. niet heeft aangetoond dat F. een onjuist bestek heeft vervaardigd.

Arbiters zijn van oordeel dat A. niet heeft aangetoond dat F. is tekortgeschoten in haar advisering ten aanzien van de keuze van het installatiebureau.

Uit het voorgaande volgt dat arbiters van oordeel zijn dat A. niet heeft aangetoond dat F. jegens haar is tekortgeschoten in haar advisering en dat F. ter zake dus niet jegens A. aansprakelijk is.

Wel zijn arbiters van oordeel dat F. in de uitvoering van de met A. overeengekomen controlewerkzaamheden is tekortgeschoten in de zin van artikel 16 lid 1 RVOI en in beginsel is verplicht de schade die A. daardoor lijdt te vergoeden. Vaststaat dat Z. heeft meegewerkt aan de door A. en haar huurder(s) gewenste aanpassingen van de installatie zonder die aanpassingen steeds te toetsen aan de in het bestek geformuleerde uitgangspunten voor de uitvoering van de installatie, met als gevolg dat de installatie op een aantal punten niet aan die uitgangspunten voldoet. F. had, in het kader van de directievoering, de uitvoeringstekeningen moeten toetsen aan de uitgangspunten van het bestek en vervolgens Z. moeten behoeden voor de door haar gemaakte fouten. Zeker in het licht van alle in het werk doorgevoerde wijzigingen, heeft F. haar controlewerkzaamheden op onzorgvuldige wijze uitgevoerd door bovendien A. niet te wijzen op de tekortkomingen in de uitvoering van het werk door Z.

F. is, naar het oordeel van arbiters, echter niet op een zodanig grove wijze tekortgeschoten jegens A. dat haar geen beroep toekomt op de aansprakelijkheidsbeperking van artikel 16 lid 3 RVOI. F. heeft zich weliswaar op onzorgvuldige wijze van haar controletaak gekweten, maar in verband met de door A. en haar huurder(s) gewenste aanpassingen van de installatie ten opzichte van het bestek waardoor ook F. veel meer werk heeft moeten verrichten dan overeengekomen zonder dat zij daarvoor een vergoeding heeft ontvangen, gaan arbiters ervan uit dat A. en F. ter zake een gedeelde verantwoordelijkheid hadden.

Het tekortschieten van F. betreft een onderdeel van de met A. overeengekomen werkzaamheden "Fase II". Voor de "Fase II"-werkzaamheden zijn F. en A. een prijs overeengekomen van € 2.160,- exclusief btw. Arbiters achten het in de omstandigheden van het geval - waaronder begrepen de vele aanpassingen die op verzoek van A. en haar huurder(s) zijn doorgevoerd in het werk en het onweersproken grote aantal extra uren dat F. daardoor aan haar controletaak heeft moeten besteden zonder dat zij daarvoor een vergoeding heeft ontvangen - , redelijk de door F. te vergoeden schade te beperken tot 50% van de voor de "Fase II"-werkzaamheden overeengekomen prijs, dus tot een bedrag van € 1.080,-. Arbiters veroordelen F. daartoe.

Ten aanzien van Z.:

Arbiters nemen bij hun beoordeling van de vorderingen van A. ten opzichte van Z. tot uitgangspunt het door F. vervaardigde bestek, waarin (onder meer) het prestatieniveau van de installatie is vastgelegd, omdat Z. zich ten opzichte van A. heeft verbonden tot het leveren en monteren van een installatie in overeenstemming met het bestek.

Vaststaat dat de geïnstalleerde installatie in uitvoering sterk afwijkt van het bestek. Z. heeft de installatie, die volgens het bestek onder de verlaagde plafonds moest worden aangebracht, in overleg met A., haar huurder(s) en F., alsnog geheel of gedeeltelijk boven de verlaagde plafonds geïnstalleerd. Z. heeft dit gedaan zonder verrekening van meerwerk, althans A. heeft niet ingestemd met de verrekening van meerwerk.

De feiten en omstandigheden van het geval bieden arbiters geen aanknopingspunten voor het oordeel dat Z. ten opzichte van A. een waarschuwingsplicht heeft geschonden. A. heeft niet aangetoond dat het bestek klaarblijkelijk zodanige fouten bevat of gebreken vertoont dat Z. in strijd met de goede trouw handelde door, zonder F. op die fouten en/of gebreken te wijzen, tot uitvoering van het werk over te gaan.

Arbiters zijn van oordeel dat A. voldoende aannemelijk heeft gemaakt dat de installatie niet voldoet aan de in het bestek geformuleerde uitgangspunten, in het bijzonder ten aanzien van de ventilatie per ruimte en het geluidsniveau, en dat Z. dus ondeugdelijk werk heeft verricht. Vast is komen te staan dat Z. veel in het werk heeft uitgezocht, dat zij, zonder dat de consequenties ten opzichte van het bestek voor haar duidelijk waren, heeft meegewerkt aan de door A. en haar huurder(s) gewenste aanpassing van de haar verstrekte opdracht en de installatie zo veel mogelijk boven de verlaagde plafonds heeft geïnstalleerd, alsmede dat zij daartoe gedeeltelijk een nieuw plan heeft gemaakt maar heeft verzuimd dat plan te toetsen aan de in het bestek genoemde uitgangspunten voor de uitvoering van de installatie waardoor zij fouten heeft gemaakt. Naar het oordeel van arbiters is Z. derhalve tekortgeschoten in de nakoming van haar verplichtingen uit de met A. gesloten overeenkomst, zodat zij in beginsel is gehouden de schade die A. daardoor heeft geleden aan haar te vergoeden.

Arbiters verwerpen het beroep van Z. op § 12 UAV. In het bestek is een onderhoudstermijn van twaalf kalendermaanden voorgeschreven. Deze termijn gaat in de dag na oplevering (§ 11 UAV). Op grond van het bepaalde in § 12 lid 5 UAV is Z. niet ontslagen van zijn aansprakelijkheid met ingang van de dag na oplevering, maar met ingang van de dag na het verstrijken van de onderhoudstermijn. Vaststaat dat A. tijdens de onderhoudstermijn gebreken heeft gemeld die binnen die termijn aan de dag waren getreden, alsmede dat Z. deze gebreken niet heeft hersteld.

Ook passeren arbiters het beroep van Z. op de aansprakelijkheidsbeperking in de door haar gehanteerde ALIB '92. Arbiters zijn van oordeel dat de toepasselijkheid van deze algemene voorwaarden niet is overeengekomen. De basis voor de tussen Z. en A. gesloten overeenkomst wordt gevormd door het door F. opgestelde bestek. In het bestek wordt uitdrukkelijk vermeld dat de UAV op het werk van toepassing zijn. Op basis van het bestek heeft Z. offertes uitgebracht. Weliswaar wordt op het briefpapier van Z. verwezen naar de ALIB '92 en is een exemplaar van de ALIB '92 als bijlage bij de offerte gevoegd, maar Z. heeft hiermee niet voldoende duidelijk gemaakt dat zij de opdracht van A. alleen zou aanvaarden indien niet de in het bestek genoemde UAV maar de ALIB '92 op de overeenkomst van toepassing zouden zijn. Nu Z., naar het oordeel van arbiters, de in het bestek van toepassing verklaarde voorwaarden dus niet uitdrukkelijk van de hand heeft gewezen, komt aan haar verwijzing naar de ALIB '92 geen werking toe (artikel 6:225 lid 3 BW).

Naar het oordeel van arbiters is Z. dan ook aansprakelijk voor de kosten die A. heeft of zal moeten maken om de installatie te laten functioneren in overeenstemming met de eisen van het bestek. Arbiters begroten de kosten die daartoe nodig zijn, mede gelet op het rapport van Boersema, op € 32.500,- exclusief btw. Arbiters achten het aannemelijk dat de installatie met de in het rapport van Boersema onder 5.1 genoemde maatregelen zal voldoen aan de in het bestek geformuleerde uitgangspunten, in het bijzonder ten aanzien van de ventilatie per ruimte en het geluidsniveau. Arbiters is niet gebleken dat de in het rapport van Boersema genoemde bouwkundige werkzaamheden (het vervangen van de onder het verlaagde plafonds hangende verlichtingsarmaturen voor de kanaalroosters en het openen, aanpassen en dichten van de verlaagde plafonds) ten bedrage van € 4.000,- exclusief btw behoren tot de met Z. overeengekomen werkzaamheden. De kosten van deze werkzaamheden kunnen daarom niet ten laste van Z. worden gebracht. Verder staat tussen partijen vast dat het in het rapport van Boersema genoemde vervangen van het filter al op kosten van Z. heeft plaatsgevonden.

Naar het oordeel van arbiters is Z. niet aansprakelijk voor de door A. opgevoerde schadepost 'gefactureerde begeleidingskosten F.'. A. heeft niet aannemelijk gemaakt dat deze kosten als gevolg van het tekortschieten van Z. tevergeefs zijn gemaakt.

Evenmin is Z., naar het oordeel van arbiters, aansprakelijk voor de door A. gestelde gemiste (meer)huuropbrengsten. A. heeft niet (genoegzaam) heeft aangetoond dat zij alleen als gevolg van het tekortschieten van Z. (meer)huuropbrengsten is misgelopen. A. heeft ook niet aangetoond dat Z.

de installatie veel te laat heeft opgeleverd. A. heeft in het geheel niet aangetoond dat zij met Z. een datum van oplevering is overeengekomen. Bovendien heeft Z. in dit verband gewezen op het verslag van de bespreking van 17 februari 2005 dat vermeldt dat de door A. aan Z. gemelde schadevergoeding wegens te late oplevering niet meer van toepassing zal zijn en dat dus geen schade verrekend zal worden, alsmede dat de reden hiervoor is de aanzienlijke montage en wijzigingen die Z. heeft gerealiseerd.

Dit betekent dat arbiters afwijzen de door A. voorwaardelijk gevorderde veroordeling tot vergoeding van schade bestaande uit gederfde huurinkomsten.

Naar het oordeel van arbiters is Z. niet aansprakelijk voor de kosten van het opstellen van het rapport van Boersema. De werkzaamheden die Boersema in opdracht van A. heeft verricht, behoren tot de werkzaamheden die A. aan F. had opgedragen. Blijkbaar achtte A. F. daartoe niet (meer) in staat. Hiervoor kan Z. niet aansprakelijk worden gehouden.

Arbiters wijzen de vordering van A. op Z. derhalve toe tot een bedrag van € 32.500,- exclusief btw. Arbiters gaan ervan uit dat A. de btw kan verrekenen, zodat de over dit bedrag te betalen btw geen schadepost vormt.

Arbiters achten het redelijk dat A. de helft en dat F. en Z. ieder een kwart van de arbitragekosten dragen, alsmede dat partijen de eigen kosten van juridische bijstand dragen.